

Anonimizirana različica

Prevod

C-501/23 – 1

Zadeva C-501/23

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

7. avgust 2023

Predložitveno sodišče:

Bundesgerichtshof (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

29. junij 2023

Dolžnik in pritožnik:

DL

Upnik in nasprotna stranka v pritožbenem postopku:

Land Berlin

BUNDESGERICHTSHOF (ZVEZNO VRHOVNO SODIŠČE, NEMČIJA)

SKLEP

[...] (ni prevedeno)

z dne

29. junija 2023

v postopku za uvedbo postopka v primeru insolventnosti

v zvezi s premoženjem DL, [...] (ni prevedeno) Berlin,

dolžnik in pritožnik,

[...] (ni prevedeno)

druga stranka v postopku je

Land Berlin (dežela Berlin), ki jo zastopa Finanzamt Wilmersdorf (finančni urad v Wilmersdorfu), [...] (ni prevedeno) Berlin,

upnik in nasprotna stranka v pritožbenem postopku

Deveti civilni senat Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) je [...] (ni prevedeno)

29. junija 2023

sklenil:

- I. Postopek se prekine.
- II. Sodišču Evropskih skupnosti se v skladu s členom 267, prvi odstavek, točka (b), in tretji odstavek, PDEU v predhodno odločanje predložijo ta vprašanja:
  1. Ali je treba člen 3(1), tretji pododstavek, prvi stavek, Uredbe (EU) 2015/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o postopkih v primeru insolventnosti (v nadaljevanju: Uredba o insolventnosti) v povezavi s členom 2, točka 10, te uredbe razlagati tako, da kraj poslovanja posameznika, ki opravlja samostojno poslovno ali poklicno dejavnost, pomeni poslovalnico, tudi če se pri opravljanju dejavnosti ne zahteva udeležba ljudi in uporaba premoženja?
  2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen: ali je treba člen 3(1), tretji pododstavek, prvi stavek, Uredbe o insolventnosti razlagati tako, da se v primeru, ko posameznik, ki opravlja samostojno poslovno ali poklicno dejavnost, nima poslovalnice v smislu člena 2, točka 10, Uredbe o insolventnosti, če ni dokazano nasprotno, domneva, da je središče njegovih glavnih interesov kraj opravljanja samostojne poslovne ali poklicne dejavnosti?
  3. Če je odgovor na drugo vprašanje nikalen: ali je treba člen 3(1) Uredbe o insolventnosti razlagati tako, da se v primeru posameznika, ki opravlja samostojno poslovno ali poklicno dejavnost in nima poslovalnice v smislu člena 2, točka 10, Uredbe o insolventnosti, v skladu s členom 3(1), četrti pododstavek, prvi stavek, Uredbe o insolventnosti, če ni dokazano nasprotno, domneva, da je središče njegovih glavnih interesov kraj njegovega običajnega prebivališča?

Obrazložitev:

I.

- 1 Druga stranka v postopku je 18. avgusta 2020 vložila zahtevo za uvedbo postopka v primeru insolventnosti v zvezi s premoženjem dolžnika. Dolžnik je imel ob vložitvi zahteve prebivališča v Berlinu, Monaku, Los Angelesu in na francoskem karibskem otoku Saint-Barthélemy. Bil je predsednik nadzornega sveta družbe Landbell AG, delniške družbe po nemškem pravu s sedežem v Mainzu. Njegovo premoženje so sestavljali dobroimetje na banki v Monaku ter deleži v družbah po monaškem pravu, ki so imele v lasti dobroimetje, račun vrednostnih papirjev in deleže v družbah v Nemčiji.
- 2 Amtsgericht (okrajno sodišče), ki mu je bila zadeva predložena, je s sklepom z dne 27. julija 2021 zahtevo zavrglo kot nedopustno zaradi krajevné nepristojnosti. Landgericht (deželno sodišče) je 29. junija 2022 na podlagi pritožbe upnika ta sklep razveljavilo in zadevo vrnilo Amtsgericht (okrajno sodišče). Menilo je, da je središče glavnih interesov dolžnika v kraju, kjer je dolžnik opravljal svojo samostojno dejavnost kot predsednik nadzornega sveta. Dolžnik dvomi o mednarodni pristojnosti nemških sodišč. S pritožbo, ki jo je Landgericht (deželno sodišče) dopustilo, predlaga razveljavitev izpodbijanega sklepa in zavrnitev pritožbe upnika.

II.

- 3 Pred odločitvijo o pritožbi je treba postopek prekiniti in Sodišču Evropske unije v predhodno odločanje predložiti vprašanja, navedena v izreku sklepa (člen 267, prvi odstavek, točka (b), in tretji odstavek, PDEU).
- 4 1. Mednarodno pristojnost nemških sodišč je treba presoјati v skladu s členom 3(1) Uredbe o insolventnosti. V primeru čezmejnih plačil se navedena določba uporablja ne glede na to, ali gre za države članice ali tretje države (glej sklep BGH (zvezno vrhovno sodišče) z dne 8. decembra 2022 – IX ZB 72/19, WM 2023, 278, točki 19 in 20; sodbo Sodišča Evropske unije z dne 16. januarja 2014, C-328/12, ECLI:EU:C:2014:6, točka 17 in naslednje ter točka 29). V skladu s členom 3(1), prvi pododstavek, Uredbe o insolventnosti so za uvedbo postopkov v primeru insolventnosti pristojna sodišča države članice, na katere ozemlju je središče dolžnikovih glavnih interesov. Središče glavnih interesov je kraj, v katerem dolžnik redno posluje in ki ga tretje osebe lahko preverijo. V primeru posameznika, ki opravlja samostojno poslovno ali poklicno dejavnost, se v skladu s členom 3(1), tretji pododstavek, prvi stavek, Uredbe o insolventnosti domneva, če ni dokazano nasprotno, da je središče njegovih glavnih interesov glavni kraj njegovega poslovanja. V primeru katerega koli drugega posameznika se v skladu s členom 3(1), četrti pododstavek, prvi stavek, Uredbe o

insolventnosti domneva, če ni dokazano nasprotno, da je središče njegovih glavnih interesov kraj njegovega običajnega prebivališča.

- 5 2. Landgericht (deželno sodišče) je menilo, da je dolžnik v upoštevem času vložitve zahteve opravljal samostojno poklicno ali poslovno dejavnost v smislu člena 3(1), prvi pododstavek, prvi stavek, Uredbe o insolventnosti. Senat na podlagi te domneve utemeljuje naslednje navedbe. Pojem samostojne poklicne ali poslovne dejavnosti je treba razlagati samostojno na podlagi prava Unije. Za samostojno dejavnost je značilno, da zadevna oseba svoje dejavnosti opravlja v svojem imenu, za svoj račun in na lastno odgovornost ter da je odgovorna za gospodarsko tveganje, povezano z opravljanjem teh dejavnosti. Zadevna oseba deluje za svoj račun in na lastno odgovornost, svobodno organizira način opravljanja svojega dela in sama prejema plačilo, ki sestavlja njen prihodek (glej sodbo Sodišča Evropske unije z dne 13. junija 2019, C-420/18, ECLI:EU:C:2019:490, točka 39). Glede na dejansko stanje in spor so ti pogoji izpolnjeni. Dolžnik je bil predsednik nadzornega sveta v delniški družbi po nemškem pravu. Po nemškem pravu nadzorni svet ni vezan na navodila v zvezi z upravljanjem delniške družbe (glej člen 111 AktG (zakon o delniških družbah)). Po ugotovitvah Landgericht (deželno sodišče) je dolžnik lahko nosil tudi tveganje plačila (glej v zvezi s tem BFH (zvezno finančno sodišče), BFHE 267, 189).
- 6 3. V skladu s členom 3(1), tretji pododstavek, prvi stavek, Uredbe o insolventnosti se v primeru posameznika, ki opravlja samostojno poslovno ali poklicno dejavnost, domneva, da je središče njegovih glavnih interesov glavni kraj njegovega poslovanja. V skladu s členom 2, točka 10, Uredbe o insolventnosti „poslovalnica“ pomeni kateri koli kraj poslovanja, v katerem dolžnik opravlja stalno gospodarsko dejavnost, ki predpostavlja udeležbo ljudi in uporabo premoženja.
- 7 Landgericht (deželno sodišče) je ugotovilo, da dolžnik v okviru svoje samostojne dejavnosti predsednika nadzornega sveta v nacionalni delniški družbi ne na nacionalnem ozemlju ne drugje ni uporabljal ljudi ali premoženja. Zato ni uporabilo domneve iz člena 3(1), tretji pododstavek, prvi stavek, Uredbe o insolventnosti. Slednje ne bi vzdržalo sodnega nadzora, če za „poslovalnico“ v smislu Uredbe o insolventnosti za posameznika ni nujno potrebna udeležba ljudi in uporaba premoženja. Samostojna dejavnost, ki se opravlja na nacionalnem ozemlju, bi v tem primeru upravičila izpodbojno domnevo, da je središče dolžnikovih glavnih interesov na nacionalnem ozemlju. Senat izhaja iz tega, da bi bilo treba v tem primeru le še preveriti, ali je dolžnik predložil dejstva, ki zadostujejo za izpodbijanje domneve, in jih dokazal v zahtevanem obsegu. Landgericht (deželno sodišče) bi moralo nadomestiti ugotovitve, do katerih je prišlo v zvezi s tem.
- 8 4. Če je odgovor na prvo vprašanje za predhodno odločanje nikalen in je torej treba izhajati iz tega, da dolžnik v okviru svoje samostojne dejavnosti nima poslovalnice v smislu člena 2, točka 10, Uredbe o insolventnosti, se postavlja

nadaljnje vprašanje, ali se lahko v skladu s členom 3(1), tretji pododstavek, prvi stavek, Uredbe o insolventnosti kraj, kjer se opravlja samostojna dejavnost, šteje za središče glavnih interesov dolžnika, če ni dokazano nasprotno. V skladu z uvodno izjavo 28 Uredbe o insolventnosti je treba pri odgovoru na vprašanje, ali tretje osebe lahko preverijo, kje je središče dolžnikovih glavnih interesov, posebno pozornost nameniti upnikom in njihovem dojetanju kraja, kjer dolžnik posluje. Samostojna dejavnost dolžnika kot predsednika nadzornega sveta je bila vidna navzven. Nasprotno pa kraj, kjer se upravlja zasebno premoženje, za upnike pogosto ni razviden. Če bi bil odgovor na drugo vprašanje za predhodno odločanje pritrdilen, bi se tudi središče dolžnikovih glavnih interesov na nacionalnem ozemlju v skladu s členom 3(1), tretji pododstavek, prvi stavek, Uredbe o insolventnosti domnevalo za izpodbojno. Tudi v tem primeru bi moralo Landgericht (deželno sodišče) dopolniti ugotovitve glede vprašanja o izpodbijanju domneve.

- 9 5. Če domneva iz člena 3(1), tretji pododstavek, prvi stavek, Uredbe o insolventnosti ni upoštevana, ker je treba na prvo in drugo vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti nikalno, se nazadnje postavlja vprašanje, ali zdaj velja domneva iz člena 3(1), četrti pododstavek, prvi stavek, Uredbe o insolventnosti, torej ali posameznik, ki za svojo samostojno poslovno ali poklicno dejavnost nima poslovalnice v smislu člena 3(1), tretji pododstavek, prvi stavek, Uredbe o insolventnosti, spada pod pojem „kateri koli drug posameznik“ iz te določbe. Pravilnost te domneve potrjuje dejstvo, da tretji in četrti pododstavek člena 3(1) Uredbe o insolventnosti zaradi pravne varnosti vsakega posameznika določata domnevo, ki napotuje na središče glavnih interesov posameznika in s tem na mednarodno pristojnost države članice za uvedbo postopka v primeru insolventnosti. Med členom 3(1), tretji pododstavek, in členom 3(1), četrti pododstavek, Uredbe o insolventnosti bi lahko obstajalo hierarhično razmerje, tako da bi bilo treba mednarodno pristojnost za posameznike na podlagi člena 3(1), prvi pododstavek, Uredbe o insolventnosti preveriti šele, če pogoji iz drugih določb niso izpolnjeni.
- 10 Landgericht (deželno sodišče) ni upoštevalo domneve iz člena 3(1), četrti pododstavek, prvi stavek, Uredbe o insolventnosti in je namesto tega uporabilo člen 3(1), prvi pododstavek, drugi stavek, Uredbe o insolventnosti. Če bi bila domneva iz člena 3(1), četrti pododstavek, prvi stavek, Uredbe o insolventnosti upoštevana, bi bilo treba najprej ugotoviti običajno prebivališče dolžnika ob vložitvi zahteve. Nato bi bilo treba preveriti, ali dejanske okoliščine, ki jih je treba še ugotoviti, omogočajo sklep, da je bila domneva izpodbita. Tudi v tem primeru sklep Landgericht (deželno sodišče) ne bi obstal.

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni
prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

Prvo- in drugostopenjsko sodišče:

AG Charlottenburg (okrajno sodišče v Charlottenburgu), odločba z dne
27. julija 2021 – 36b IE 3743/20 –
LG Berlin (deželno sodišče v Berlinu), odločba z dne 29. junija 2022 – 84 T
183/21 –

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)